

Nr 228.

Av herr **Holmström**, om ändringar i gällande kommunallagar i syfte att bereda möjlighet för kommuner att anslå medel till stipendier eller lån åt yrkesbegåvad ungdom för utbildning i hantverk.

Den pågående »flykten från landsbygden» utgör ett bekymmer, som för närvarande är föremål för allmän uppmärksamhet. Medlen att stävja denna befolknings rörelse äro av olika slag. Framför allt gäller det att genom olika åtgärder stimulera det ekonomiska livet på landsbygden, så att levnadsstandarden höjes och de nu ofta åberopade orsakerna till inflyttningen till de större tätorterna försvinna. Ett led härutinnan utgör hantverkets utveckling ute i bygderna. Det är ett känt förhållande, vilken betydelse för ett samhälle ett rikt differentierat näringsliv har såsom en ekonomiskt stimulerande och konjunkturutjämnande faktor. Ett sådant näringsliv erbjuder också med sina rikare tillfällen att erhålla olika slag av sysselsättning större möjligheter för bevarandet av ortens eller samhällets ungdom. Det är också av stor betydelse för lärarna, som hava att lämna lärjungarna råd och anvisningar för yrkesval.

Det är uppenbart, att det för kommunerna på landsbygden måste vara av stort intresse, att deras näringsliv får en sådan struktur, som här ovan antytts, och i dessa kommuner är just hantverket av stort värde. På kommunalt håll samt från hantverksorganisationernas sida har man också visat intresse för en utveckling och ett understödjande av hantverket.

Som exempel må nämnas ett från olika synpunkter tilltalande förslag, som framlagts av ungdomsledaren i Sveriges hantverks- och småindustriorganisation R. Larsson. Detta innebär, att kommunen skulle lämna lån åt yrkesbegåvad ungdom i och för utbildning i något hantverk. Utbildningen skulle räcka tills gesällprov avlagts. För dem, som efter avslutad yrkesutbildning flyttade tillbaka till hemorten, skulle lånet avskrivas med 1/10 för varje år, varför lånet efter tio års verksamhet inom kommunen bleve avskrivet. Där emot skulle, i det fall att låntagaren efter utbildningen icke återvände till hemorten, där lånet erhållits, detta efter studietiden återbetalas med ränta. Genom en sådan form av kommunalt bidrag skulle för kommunen värdefull ungdom animeras att kvarstanna i hemorten.

Genom en sådan utbildning danas verkligt sakkunniga hantverkare, en nödvändig förutsättning för att yrket skall vinna förtroende och konkurrenskraft.

Tyvärre äro emellertid kommunernas möjligheter att vidtaga nödiga åtgärder i sådant syfte begränsade. Sålunda har det befunnits icke möjligt med nu gällande kommunallagstiftning, att kommunen anslår medel för bidrag eller lån till studiebegåvade ungdomar, vilka ha för avsikt att på annan ort utbildas i något hantverksyrke för att sedan i hemkommunen etablera sig som självständiga företagare och på så sätt bidra till utvecklingen av kommunens ekonomiska och sociala liv. Därigenom förlorar en kommun ofta möjligheten att erbjuda det uppväxande släktet en sådan mångsidig yrkessammansättning, som medger val mellan olika yrken och därigenom är ägnad att åt kommunen bevara dess produktionskraftiga befolkning.

Ur ekonomisk och social synpunkt förefaller det därför vara av allmänt intresse, att kommunernas initiativ för utbildning av dess egen ungdom icke stävjas. En lagändring som utvidgar kommunernas möjligheter i sådant avseende förefaller därför påkallad.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag till sådana ändringar i gällande kommunallagar, att kommun beredes möjlighet att anslå medel för stipendier eller lån åt yrkesbegåvad ungdom, som önskar undergå utbildning i hantverk.

Stockholm den 22 januari 1944.

Nils Holmström.

Nr 229.

Av herr *Arrhén*, om förbilligande av kostnaderna för bakteriologiska undersökningar av dricksvatten m. m.

(Lika lydande med motion i Andra kammaren nr 339.)

Stockholm den 22 januari 1944.

Erik Arrhén.